

[Statsministeren.]

søge tilslutning til i folketinget i de kommende uger, tager umiddelbart sigte på de akutte økonomiske problemer. Danmark står over for i 1974, men samtidig er den en nødvendig begyndelse til en politik, der på længere sigt kan skabe balance i økonomien og kan sikre en liberal samfundsstruktur.

1973 gav os en hurtig vækst i produktionen, og sammen med fordelene ved EF-tilslutningen bragte dette velstanden op på et højere niveau end nogen sinde før. Men som så ofte før nøjedes vi ikke med at bruge den stigende velstand, men vi tog forskud på fremtidens forventede stigning. Betalingsbalancens underskud steg stærkt, og prisstigningerne fik mere fart på, end vi længe havde oplevet.

Dette forløb i 1973 ville i sig selv gøre det tvungende nødvendigt at iværksætte modforholdsregler i den økonomiske politik, som kunne vende udviklingen i 1974 henimod en bedre balance og et langsommere tempo i inflationen. Behovet for en sådan politik er imidlertid blevet voldsomt forøget i de sidste måneder i kraft af energikrisen.

For det første er selve forsyningssituationen for olie i den kommende tid ikke afklaret. Man må i øjeblikket regne med den mulighed, at energimangel vil sætte grænser for produktionens omfang.

Forhåbentlig er dette ikke et varigt fænomen. Det er derimod den stærke prisstigning, der har gjort energi næsten tre gange så dyr som for blot et år siden. Da Danmark importerer næsten hele sit energiforbrug, betyder denne prisstigning en forringelse af bytteforholdet i udenrigshandelen på antagelig 12-13 pct. i 1974. Prisstigningen virker, som om der var lagt en skat på den danske befolknings olieforbrug til et beløb af adskillige milliarder kroner i 1974, men med den væsentlige forskel, at „skatten“ ikke går ind i den danske statskasse, og at den — i modsætning til almindelige skatter — påvirker pristallet og omkostningerne og dermed forstærker inflationen.

Umiddelbart betyder denne prisstigning en meget stærk forringelse af betalingsbalancen. Da vi ikke i længden kan finansiere en sådan forringelse, er det nødvendigt at nedbringe underskuddet, og det betyder, at befolkningens velstand bliver så meget mindre.

Forbrugerne kommer til at betale mere for olie til opvarmning, benzin osv. Beskæftigelsen kan også blive bragt i fare, dels direkte på grund af forsyningsvanskelighederne, dels fordi eksporterhvervene svækkes af oliekrisens virkninger, ikke mindst i det øvrige Vesteuropa.

Den danske økonomi har før vist sig i besiddelse af en stor tilpasningsevne. Den vil sikkert også kunne tilpasse sig den nye energisituation i løbet af nogle år, selv om oliekrisen kommer oven i en tilstand, hvor der i forvejen var mangel på balance.

De helt kortsigtede problemer er imidlertid meget store. Løser vi dem ikke hurtigt og rationelt, kommer vi let i samme situation som efter Koreakrigen, da vi også fik en voldsom forringelse af bytteforholdet. Da varede det til udgangen af 1950'erne, før vi slap ud af en tilstand med langsom vækst og stor ledighed.

De krav, der stilles til den politik, der nu må lægges til rette, er derfor ekstraordinært store. Vi kan ikke leve op til dem uden at gøre brug af ekstraordinære midler. Det må være midler, som både kan sikre produktion og beskæftigelse samt fordele den byrde, der følger af de høje importpriser, rimeligt på hele betolkningen. Giver vi op over for denne opgave, vil det sige, at inflationen kommer til at dirigere tilpasningen, og det betyder, at både beskæftigelsen og den sociale balance bliver sorteper.

Regeringen har umiddelbart efter sin tiltræden følt det nødvendigt at tage skridt til at dæmpe det stærke efterspørgselspres, der i øjeblikket præger økonomien. I forbindelse med forhøjelsen af Nationalbankens diskonto den 20. december besluttede regeringen at begrænse adgangen til at optage finanslån i udlandet og at indlede forhandlinger med kommunerne om en nedsættelse af deres låntagning.

I fortsættelse heraf fremlægger regeringen i dag en samlet plan for den økonomiske politik, en plan, hvis hovedpunkter er en koncentreret indsats for at bremse inflationen og en lige så beslutsom indsats for at begrænse væksten i den offentlige sektor.

Regeringens forslag skal ses i sammenhæng og vil kun have fuld virkning som led i en samlet kriseplan. Denne sammenhæng har også den betydning, at byrderne skal bæres ligeligt.